

Družbeni proizvod in razdelitev

Razdelitev družbenih sredstev

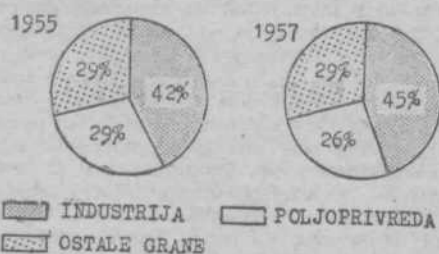
DRUŽBENI PROIZVOD PO VRSTAH GOSPODARSTVA			
(v milijardah dinarjev)			
	1955	1956	1957
Industrija	661	719	808
Kmetijstvo	457	424	474
Gozdarstvo	12	13	13
Gradbeništvo	81	67	72
Promet	115	125	134
Trgovina	111	121	128
Gostinstvo	18	18	20
Obrt	72	82	88
Drugo	48	55	57
Skupaj	1.575	1.624	1.794

POVEČANJE DRUŽBENEGA PROIZVODA

Po planu mora družbeni proizvod porasti s 1.625 milijard, na kolikor ga cenijo v letu 1956, na 1.794 milijard v letu 1957. Z drugimi besedami povečanje bo znašalo 169 milijard ali nekaj nad 10%.

To povečanje izhaja iz porasta proizvodnje, s katerim računamo. Industrijska proizvodnja se bo povečala za 19%. Določen je prav tako večji obseg gradbenih del, prevoza in prometa z blagom, domnevajo pa tudi, da bo kmetijska proizvodnja približno taka, kakršna je bila v letu 1955, kar bo v prvi vrsti odvisno od vremenskih razmer.

Delež industrije v družbeni proizvodnji še naprej raste. V glavnih črtah se kaže to takole (primerjani sta samo leti 1955 in 1957, ker je bila lani kmetijska proizvodnja pod povprečjem):

Gospodarska politika teži za tem, da bi se v bodoče industrijska proizvodnja kot najbolj sigurna osnova vsega gospodarskega razvoja še v naprej stalno povečevala. Ena izmed najvažnejših nalog pa je prav tako v tem, da obvladamo zaostajanje kmetijstva in da njegovo proizvodnjo povečamo, v prihodnjih letih pa bo prišlo tudi do hitrejšega razvoja prometa, kakor tudi drugih gospodarskih področij.

Porast družbenega proizvoda je temeljni vir za povečanje sredstev, ki bodo omogočila večjo osebno potrošnjo in boljše izpolnjevanje zalog ter ustvarjanje rezerv, s katerimi zagotavljamo izvedbo gospodarske politike, ki smo jo sprejeli za leto 1957.

(V milijardah dinarjev)

	1955	1956	1957
Osebna potrošnja	798	831	908
Investicije (skupaj s privatnimi)	459	426	457
Splošna potrošnja	287	287	293
Gospodarske rezerve federacije	—	—	60
Računske rezerve	—	—	20
Zaloge	99	131	102
Skupaj	1623	1675	1840

Vzporedno s porastom proizvodnje in razpoložljivih sredstev rastejo letos večinoma tudi vse vrste potrošnje, razen izdatkov za narodno obrambo (ki so tukaj navedeni skupaj s proračunskimi izdatki in izdatki socialnega zavarovanja v postavki »Splošna potrošnja«).

Posebej je treba pripomniti naslednje: osebna potrošnja prebivalstva se bo povečala za nekaj več kakor 9 odstotkov. To povečanje je namenjeno predvsem delav-

cem in uslužbencem, upokojujencem in invalidom.

Investicije so določene v nekaj večjem znesku kakor lani, vendar še vedno ne dosežejo zneska iz leta 1955. Dejansko izvira povečanje investicij predvsem iz inozemskih sredstev (povečanje iz domačih sredstev znaša le 2,5 odstotka).

Proračunski izdatki (brez povečanja plač uslužbencem) se bodo povečali za okrog 5 odstotkov.

Za izdatke narodne obrambe je določenih 158,5 milijarde dinarjev, kolikor so ti izdatki znašali tudi lani. Tako se zmanjšuje delež narodne obrambe v skupnih izdatkih.

Rezerve imajo v planu poseben pomen. Predvsem morajo pomagati odpravljati nepričakovane težave, ki se normalno lahko pojavijo med letom in ki bi otežile uresničitev plana. S tem je zagotovljeno, da se bosta proizvodnja in potrošnja razvijali, kakor je določeno.

Zaloge se še naprej povečujejo. Ob koncu leta 1956 jih cenijo (v trgovini in industriji) na okrog 700 milijard, letos pa naj bi porasle še za okrog 100 milijard.

Osebna potrošnja: k izboljššanju življ. pogojev

	1955	1956	1957
Skupno (v milijardah)	798	831	908
Na prebivalca (din)	45.000	46.500	50.000

Računana po cenah, kakršne so bile, je osebna potrošnja lani porasla. Če pa leto 1955 preračunamo na iste cene kakor preteklo leto, bomo videli, da je po obsegu večja kakor leta 1956. Letos računajo (v primerjavi z lanskim letom) s povečanjem 9,3 odstotka ali za 3500 dinarjev povprečno na prebivalca.

To povečanje naj bi bil korak v izboljššanju življenjskih pogojev delavcev in uslužbencev, izvedeno pa bo s povečanjem plač, pokojnin in invalidnin. Nadaljnji, postopni, toda trajnejši dvig življenjskega

standarda bo imel eno najpomembnejših mest v perspektivnem planu za naslednje razdobje, ki ga sedaj pripravljajo. Dosegli ga bomo predvsem z rešitvijo sedanjih težav in nesorazmerij v gospodarskem razvoju in s povečanjem delovne storilnosti.

Povečanje osebne potrošnje bo letos zagotovljeno predvsem z večjo proizvodnjo potrošnega blaga v industriji. Razen tega se bo povečal tudi uvoz, izvoz kmetijskih pridelkov, pa bo zmanjšan. Hkrati bodo omogočili boljšo opremljenost trgovine s kmetijskimi pridelki z vozili, napravami za vskladiščenje živil in podobno, kar bo vplivalo na boljšo preskrbo velikih potrošniških središč.

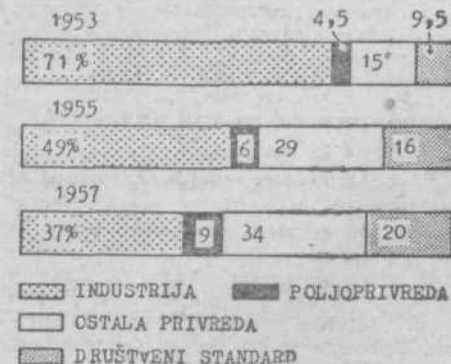
INVESTICIJE: pod l. 1955

	1955	1956	1957
Investicije iz domačih sredstev	383	358	367
Skupne investicije (brez zasebnih)	422	395	421

Investicije iz domačih sredstev se bodo v primerjavi z lanskim letom nekoliko povečale, bodo pa še vedno manjše kakor v letu 1955.

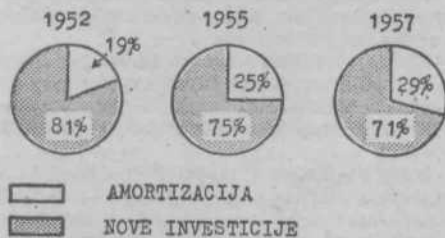
Skupne investicije (tukaj računamo tudi inozemska sredstva) prav tako niso večja kakor leta 1955, čeprav so večja skupna sredstva, s katerimi družba razpolaga. To relativno zmanjšanje investicij je eden izmed ukrepov, da se odpravi napetost v razdelitvi sredstev in da se gospodarstvo in trg še naprej urejujeta in krepita.

(Nadaljevanje na 10. strani)

Razdelitev investicij po vrstah in vejah gospodarstva se vidno spremeni. Zmanjšujejo se naložbe v industrijo in rudarstvo, znatno več kakor lani in predlanskim pa bo vloženo v kmetijstvo. V gradbeništvo in promet bomo praviako vložili več sredstev kakor doslej. Stanovanjska in komunalna graditev ter sploh graditev objektov družbenega standarda (šole, bolnišnice, vodovodi itd.) imajo čedalje bolj pomembno mesto v skupnih investicijah.

**AMORTIZACIJA
IN NOVE INVESTICIJE**

Pri nas je bil zelo majhen delež amortizacije pri skupnih investicijah (leta 1952 le 19 odstotkov). Ko smo odvajali velika sredstva za nove zmogljivosti, nismo mogli zagotoviti potrebnih zneskov amortizacije za obnovo in zamenjavo starih zmogljivosti. To je neugodno učinkovalo na skladen razvoj gospodarstva in na iniciativo gospodarskih organizacij. Sedaj se to razmerje postopno popravlja. Letos bo amortizacija znašala skoraj tretjino vseh investicij. To bo pozitivno vplivalo tudi na izvedbo programa rekonstrukcij v industrijskih podjetjih.

**Publikacije o družbenem planu
OSNOVE DRUŽBENEGA PLANA ZA L. 1957**

Knjiga vsebuje ekspozé podpredsednika zveznega izvršnega sveta, Svetozarja Vučkmanovića-Tempa, govor podpredsednika ZIS Edvarda Kardelja, govore ljudskih poslancev in resolucijo zvezne ljudske skupščine. Knjiga je tiskana v srbsko-hrvatskem jeziku, v latinici in ima nad 200 strani. Dotiskana bo te dni.

ZVEZNI DRUŽBENI PLAN ZA L. 1957

Zvezek bo vseboval končno besedilo zveznega družbenega plana in nekatera pojasnila za uporabo instrumentov ter ukrepov, ki so določeni s planom. Izdajatelj je »Službeni list FLRJ«, Beograd. Zvezek bo tiskan v srbsko-hrvatskem jeziku, v latinici.

PRIROČNIK ZA MLADE AKTIVISTE

Razen drugih prispevkov vsebuje zvezek govor podpredsednika zveznega izvršnega sveta Edvarda Kardelja v zvezni ljudski skupščini ob debati o družbenem planu za l. 1957, skrajšano diskusijo ljudskih poslancev in resolucijo zvezne ljudske skupščine o ekonomski politiki v letošnjem letu. Izdajatelj CK Ljudske mladine Slovenije, Ljubljana. Priročnik je bil tiskan v slovenskem jeziku v 3150 izvodih.

Dragutin-Braco Kosovac, podpredsednik Okrajnega ljudskega odbora v Sarajevu

**Več samostojnosti
v delu uprave**

Funkcije podpredsednika ljudskega odbora po našem mnenju ni mogoče ločiti od funkcij predsednika. Zakon je dal predsedniku ljudskega odbora določene dolžnosti in pooblastila. Podpredsedniki pomagajo predsedniku pri opravljanju teh funkcij in zato ni mogoče govoriti o neki posebni funkciji podpredsednikov. V tem smislu smo mnenja, da beseda »predsedništvo«, ki jo včasih uporabljamo, ne pomeni nekega novega telesa, posebno ne telesa, ki bi zoževalo funkcije sveta ljudskega odbora ali drugih svetov, temveč označuje samo funkcije predsednika, ki jih ta opravlja s pomočjo podpredsednikov.

Če si funkcijo podpredsednikov ogledamo tako, pridemo do tega, da je treba tako potrebo po mestu podpredsednika kakor njihovo število ocenjevati s stališča poslov, ki jih opravlja predsednik v določenih pogojih in koliko je zmožen te posle obvladati. Nedvomno je, da se v sedanjih pogojih širokega kroga vprašanj, ki jih rešujejo ljudski odbori, in posebej še določene neurejenosti materialnih pogojev, v katerih delujejo, kaže potreba po podpredsednikih, posebno v večjih, bolj razvejanih enotah z zapletenejšo problematiko.

Obstoj profesionalnih podpredsednikov nedvomno ustvarja tudi možnost izkrivljanja določenih odnosov v ljudskih odborih. Razen do tistih, o katerih je že bilo govora v anketi, lahko obstoj profesionalnih podpredsednikov po našem mnenju pripelje do negativnih pojavov v odnosu do uprave, administracije. Dejstvo je, da ne moremo biti zadovoljni z delom administracije. To je problem, ki bi mu morali posvečati mnogo več pozornosti, kakor mu posvečamo. Ena izmed slabosti uprave je njena nesamostojnost in s tem v zvezi nezadostna odgovornost pri reševanju določenih vprašanj, za katera je po zakonu pristojna. Po sami logiki stvari zahtevajo upravni organi (načelniki), če imajo zraven sebe profesionalne podpredsednike, v vseh važnejših vprašanjih, ki jih rešujejo, njihovo mnenje ali soglasje, in to tudi v primeru, ko ti ne vztrajajo na tem (lahko pa so tudi taki primeri). Tako se zmanjšuje njihova samostojnost in odgovornost, ki je nenavadno važna, posebno zato, ker bo potrebno, če želimo še naprej razvijati delo svetov ljudskih odborov in delo drugih svetov, še vrsto vprašanj iznočiti v pristojnost uprave.

V sarajevskem okraju se s sklepom ljudskega odbora en predsednik ukvarja z gospodarskimi in komunalnimi vprašanji, drugi pa s prosvetnimi, zdravstvenimi in socialnimi vprašanji. Tretji podpredsednik je podpredsednik po položaju, to pomeni izvoljeni predsednik mestnega sveta avtomatično postane podpredsednik okrajnega ljudskega odbora. Podpredsedniki nimajo drugih stalnih dolžnosti v odboru, razen da je eden izmed njih predsednik personalne komisije.

NI DELITVE DELA PO RESORIH

(Razgovor našega dopisnika s predsednikom ljudskega odbora Kranj)

Okrajni ljudski odbor v Kranju ima po statutu dva podpredsednika. Za delo pa od-

govarja predsednik. Podpredsednika stalno delata v odboru in imata zato stalno mesečno nagrado.

Ni nobene delitve dela po resorih. V praksi pa je tako, da se mora eden izmed podpredsednikov več ukvarjati z določenimi problemi. Eden izmed podpredsednikov se bolj ukvarja z gospodarskimi, drugi pa s socialnimi in zdravstvenimi problemi, vendar vedno v vlogi pomočnika predsednika.

Podpredsednika nista predsednika nobenih svetov. Eden izmed njih vodi personalno komisijo, eden pa je predsednik komisije za narodno obrambo, toda ne v funkciji podpredsednika ljudskega odbora, ker je lahko to vsak odbornik ljudskega odbora.

Anketa, ki jo je »Naša skupnost« začela v prejšnji, končuje pa v tej številki, je bila motivirana z željo zbrati izkušnje več ljudskih odborov o delu podpredsednikov, da bi tako lokalne predstavniške organe oblasti opozorili na morebitne probleme v odnosih med posameznimi organi odbora.

Število udeležencev v anketi ni bilo veliko, dejstva pa, ki so bila obdelana v njihovih prispevkih, omogočajo koristne sklepe.

Pokazalo se je predvsem, da je delo podpredsednikov v vseh odborih urejeno v skladu z zakonitimi ali statutarnimi določbami, da pa ni osamljeno mnenje, da bi bilo potrebno mesto in naloge podpredsednikov v ljudskih odborih z zakonom natančneje določiti.

Anketa je nadalje pokazala, da je v odborih, ki imajo po dva ali več podpredsednikov, prišlo do določene delitve poslov med podpredsedniki. Ta je bila opravljena na liniji povezovanja sorodnih poslov in večje zaposlitve vsakega podpredsednika v tako določenih skupinah poslov.

Splošni sklep je, da si pri sedanjem stanju stvari ni mogoče zamisliti okrajni ljudski odbor ali odbor večje občine brez podpredsednikov, ker je predsednik preveč preobložen z delom, da bi lahko opravi to delo sam ali pa s pomočjo svetov in administracije. Pravi tako pa je bilo opaženo, da lahko predstavljajo pojavi prakcizma in reševanja nekaterih vprašanj v odborih na ravni podpredsednikov in načelnikov sekretariatov določeno oviro za uspešno delo in razvoj samoupravnih organov v odboru.

Zato je potrebno, v čemer soglašajo ne samo udeleženci ankete, temveč tudi drugi konsultirani tovariši, da je najvažnejša naloga podpredsednikov pomagati svetom, da se bodo krepili in da bodo čim bolj samostojni pri opravljanju raznih, čedalje bolj važnih poslov. S tem bodo napravili največ na liniji varovanja pravih odnošajev med sveti, komisijami in drugimi organi v ljudskem odboru, oziroma pri razvijanju samoupravnih organov odborov. Vsaka druga usmeritev bi bila zgrešena in bi samo otežkočala nadaljnjo uveljavitev svetov in drugih teles družbenega samoupravljanja.